

Usługi turystyczne czy RODO – co jest ważniejsze? (od redaktora prowadzącego)

K Oddawany w Państwa ręce numer iKAR-a miał zostać w pierwotnym założeniu poświęcony usługom turystycznym. O wyborze nietypowego dla tego periodyku tematu zdecydowały następujące w ostatnim czasie zmiany w otoczeniu prawnym sektora usług turystycznych, będące konsekwencją wymogu transpozycji do prawa krajowego państw członkowskich postanowień dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2302 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, zmieniającej rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE oraz uchylającej dyrektywę Rady 90/314/EWG. W przypadku prawa polskiego transpozycja następuje w drodze ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych, która weszła w życie z dniem 1 lipca 2018 r. Każda zmiana w prawie dotycząca określonego sektora usług, zwłaszcza tak kompleksowa, jak wymienione wyżej akty prawne, jest bardzo dobrą okazją do przedyskutowania pojawiających się na tym tle problemów. Nie można przy tym zapominać, iż usługi turystyczne są nie tylko istotnym sektorem gospodarki, lecz także, iż ochrona konsumenta w tym obszarze jest od wielu już lat istotnym zagadnieniem. Potrzeba ochrony konsumenta była głównym motywem przyjęcia poprzedniczki obecnej dyrektywy, czyli dyrektywy Rady z dnia 13 czerwca 1990 r. w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek (90/314/EWG), która miała zasadniczy wpływ na ukształtowanie obecnego modelu ochrony konsumenta (klienta) usług turystycznych w krajach Unii Europejskiej. Zagadnienie ochrony konsumenta korzystającego z usług turystycznych nierzadko pojawia się także w praktyce orzeczniczej Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, jak również Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Postanowień zaczerpniętych z umów stosowanych przez podmioty świadczące usługi turystyczne nie brakuje też w rejestrze klauzul niedozwolonych prowadzonym przez Prezesa UOKiK. Przywołane powyżej okoliczności wydają się stanowić wystarczające uzasadnienie wyboru usług turystycznych jako tematu wiodącego bieżącego numeru iKAR-a.

W trakcie prac nad numerem okazało się jednak, iż trudno jest na łamach periodyku poświęconego w istotnej części kwestiom regulacyjnym przemilczeć początek (25 maja 2018 r.) stosowania przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (nazywanego także w skrócie „RODO”). Były one już od wielu miesięcy przedmiotem dyskusji zarówno teoretyków, jak i praktyków, a także niezliczonej ilości szkoleń i warsztatów mających przygotować na nadejście nowej regulacji. Wymieniona wyżej data przez wielu uznawana jest za przełomową, zmieniającą w istotny sposób otoczenie prawne związane z ochroną i zarządzaniem danymi osobowymi, a przede wszystkim warunki, na jakich mogą być one gromadzone, przetwarzane i udostępniane. Dodatkowo, gorącą już dyskusję jeszcze bardziej podgrzał skandal z udziałem Facebooka i firmy *Cambridge Analytica*, który był przedmiotem medialnych doniesień w kwietniu, a także, wzbudzające jeszcze większe zainteresowanie mediów całego świata, przesłuchanie Marka Zuckerberga przed

komisjami Senatu Stanów Zjednoczonych, a następnie w Parlamencie Europejskim. Przesłuchanie w amerykańskim Senacie jest o tyle ciekawe w omawianym tutaj kontekście, iż szef największego na świecie medium społecznościowego miał odwołać się w jednej z wypowiedzi do możliwości zastosowania reguł zawartych w RODO jako polityki gromadzenia i zarządzania danymi, którą może przyjąć i stosować Facebook (źródło: <https://techcrunch.com/2018/04/04/zuckerberg-gdpr/>).

W konsekwencji postawić można nieco prowokacyjnie brzmiące pytanie, które redaktor prowadzący stawia na początku tekstu wprowadzającego do bieżącego numeru iKAR-a. Czytelnikom pozostawiam poszukiwanie na nie odpowiedzi. Z punktu widzenia redaktora ma ono jedynie na celu zobrazowanie dylematu, co do wyboru prawa dotyczącego usług turystycznych oraz przepisów obejmujących ochronę danych osobowych jako tematu wiodącego bieżącego numeru iKAR-a. Podjęta ostatecznie decyzja o połączeniu tych tematów ma jednak także swoje praktyczne uzasadnienie, ponieważ przepisy o ochronie danych osobowych znajdują zastosowanie między innymi do wszelkiego rodzaju usług, z których świadczeniem związane jest gromadzenie danych osobowych, czyli bez wątpienia do przedsiębiorców turystycznych także. Będąc zatem redaktorem prowadzącym tego numeru iKAR-a, wyrażam nadzieję, że udało się znaleźć dobrą proporcję, która pozwala na pogodzenie wymienionych wyżej tematów, a równocześnie utrzymuje w dużej części „turystyczny” charakter bieżącego wydania periodyku.

W numerze znalazły się teksty poświęcone usługom turystycznym zarówno w szerszym kontekście, jak podejmowanie działalności gospodarczej, a obowiązujące w tym zakresie regulacje, jak i kwestiom bardziej szczegółowym, do których między innymi należą pojęcie „przedsiębiorcy” w nowej ustawie o imprezach turystycznych oraz dopuszczalność ograniczenia odpowiedzialności dostawców usług turystycznych w świetle postanowień wymienionej wyżej dyrektywy o imprezach turystycznych. Warto także zwrócić uwagę na dwie ciekawe glosy poświęcone ważkim zagadnieniom dotyczącym rezerwacji wycieczek on-line oraz skuteczności wpisu do rejestru klauzul niedozwolonych w kontekście gwarancji procesowych przedsiębiorców. W bieżącym wydaniu iKAR-a znalazło także swoje miejsce kilka sprawozdań z bardzo ciekawych wydarzeń poświęconych przynajmniej w części problematyce prawnych uwarunkowań świadczenia usług turystycznych oraz ochronie danych osobowych. W numerze znalazło się także sprawozdanie z działalności kierowanego przez Pana Profesora Tadeusza Skocznego Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych, którego z pewnością czytelnikom iKAR-a przedstawiać nie trzeba. Warto zapoznać się z tym sprawozdaniem, aby przekonać się jak wiele działa się w tej instytucji w roku 2017, w szczególności jak dużo projektów udało się z powodzeniem zrealizować oraz nowych przedsięwzięć rozpocząć. Nie zabrakło także tradycyjnie artykułów omawiających problemy wykraczające poza zakres tematów wiodących numeru.

Pozostając zatem w nadziei, iż takie właśnie ułożenie problematyki, której poświęcony został bieżący numer iKAR-a przyciągnie Państwa uwagę, życzę ciekawej lektury. Mam także nadzieję, iż lektura ta sprowokuje dalszą dyskusję, która znajdzie swój wyraz w kolejnych numerach iKAR-a.

Warszawa, 4 czerwca 2018 r.

Dr Dominik Wolski

Adiunkt

Katedra Prawa i Administracji

Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa w Katowicach